

8. Ngoại giao...

* * *

Công Đoàn Công Nhân Công Giáo Pháp, HIến Uớc Xí Nghiệp, sơ lược:

I. Giá trị của Đạo Lý

1. Đạo Lý xã hội đối với nhân phẩm, hợp quần và tự do.

2. Nhân phẩm: "Con người" là mục tiêu, không phải là phương tiện.

3. Hợp quần là bốn phận, liên kết người, xí nghiệp, nhân loại và môi trường thiên nhiên.

4. Liên hệ giữa tự do và rộng lượng.

II. Phức tạp của xí nghiệp.

5. Thương lượng để giải quyết quyền lợi trái ngược nội bộ (chủ nhân, công nhân), ngoại bộ (quốc gia, nhân loại, môi trường thiên nhiên ...) Điều này nhắc chúng ta "lý thuyết hệ thống" (xí nghiệp là một hệ thống "sinh học", biến dạng theo môi trường nội bộ và ngoại bộ).

6. Nguyên tắc "bổ trợ" (subsidiarité), mọi việc nên để cấp càng thấp quyết định được càng tốt, cấp trên chỉ bổ túc cái thiếu sót (Cộng Đồng các Nước Âu Châu cũng áp dụng nguyên tắc này để hỗ trợ các vùng).

7. Sống còn của xí nghiệp: hợp quần và trách nhiệm của mọi người liên hệ.

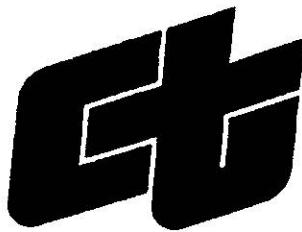
8. Xí nghiệp đối với cuộc sống gia đình của nhân viên, nền tảng của xã hội.

9. Xí nghiệp chọn lựa quyết định theo Đạo Lý.

10. Về tự do mở xí nghiệp và tự do mở nghiệp đoàn.

11. Quyền lợi và bốn phận của công nhân mọi cấp.

(xem tiếp trang 42)

Làm thế nào để dự thầu với Caltrans?

NGƯỜI VIỄN TÂY

"Contracting Out" là một vấn đề tranh chấp nóng bỏng hiện nay giữa Caltrans và Nghiệp Đoàn Kỹ Sư làm việc với Tiểu Bang Cali (PECG). Hiện nay, Nghiệp Đoàn đang trên chân, với phán quyết của tòa án tiểu bang cho rằng "Contracting Out" là vi hiến. Nhưng với Pete Wilson, người đã được Nghiệp Đoàn các Kỹ Sư Tư ủng hộ ráo riết, cũng như đã từng đóng góp nhiều tiền trong các vận động tranh cử tiểu bang, đâu đã chịu thua. Wilson chỉ chịu lép trong thời gian bầu cử tháng 11 này thôi. Sau đó, nếu đắc cử, Wilson sẽ tìm cách này hay cách khác để "contracting out" trở lại, gọi là trả ân trả nghĩa cho các nhà giàu. Bài viết này nhằm mục đích cung cấp cho ai hưu nào muốn lập công ty kỹ sư cố vấn ở Mỹ hay Việt Nam một số dữ kiện căn bản để có thể dự thầu và trúng thầu. Người viết chỉ có kinh nghiệm hạn hẹp về vấn đề này trong tiểu bang Cali mà thôi, thành thử Ái Hữu nào muôn hành nghề ở các tiểu bang khác cần tham khảo thêm các điều kiện dự thầu ở địa phương.

Văn kiện căn bản cho phép chính quyền Cali được phép gọi thầu những đồ án thiết kế dựa vào điều 14131, 19130 của California Government Code. Điều 14131 quy định, nếu Caltrans không có đủ người để thiết kế đồ án cho đúng kỳ hạn thì có thể gọi thầu tư nhân. Điều 19130 quy định, nếu Caltrans không có loại

chuyên viên chuyên nghiệp để thực hiện công tác thì có thể gọi thầu tư nhân. Nói nghe thật đơn giản, nhưng cả Caltrans lẫn Nghiệp Đoàn đều đưa ra những lý do thật xác đáng để bình vực lý lẽ của mình. Caltrans cho rằng, tổ chức Caltrans quá nặng nề và quá tốn kém, làm phí không biết bao nhiêu tiền của dân chịu thuế, nên tìm cách cắt giảm. Nghiệp Đoàn thì cho rằng Caltrans vi hiến, cố tạo mạng lưới tham nhũng trong việc xây cất, đó mới là điều phạm vi của công chúng. Bài viết này không muốn phê phán hay đứng vào một phe nào vì "Sư nói sư phải, vãi nói vãi hay", chỉ có điều là dù kiện tụng thế nào đi nữa, Caltrans với Wilson là thống đốc, sẽ contracting out dài dài.

Các đồ án gọi thầu thường được đăng trong California State Contracts Register xuất bản hàng tháng. Trong đó ngoài việc ghi rõ loại công tác nào, ở đâu, còn cho biết các chi tiết cần thiết khác để được dự thầu. Cơ bản là nhà thầu phải gởi chín (9) Statement of Qualifications với những chi tiết đòi hỏi cần thiết đều được ghi rõ ràng trong tập san trên. Thông thường có hai bước trong việc định giá trị các nhà thầu. Thứ nhất, sau thời hạn nhận đơn, các đơn gởi dự thầu được tập trung vào một Coordinator thường là Project Engineer sau này. Sẽ có một ủy ban nhỏ gồm 3, 4 người, xem xét và đánh giá riêng biệt để coi

có nhà thầu nào không theo đúng các yêu cầu thì loại ra. Những đơn còn lại sẽ căn cứ mà sắp hàng theo thứ tự. Thông thường chỉ có khoảng 5 nhà thầu có hạng cao nhất được xếp vào bảng phong thần gọi là "Short List". Trong Short List này, các hãng được xếp đặt theo thứ tự A, B, C chứ không căn cứ vào việc chấm điểm cao thấp để phân chia thứ tự. Thường thường các hãng nào bắt đầu bằng chữ A được phỏng vấn trước, những hãng có tên bắt đầu bằng chữ Z thì chắc chắn là được interview sau cùng.

Trong Statement of Qualifications, nhà thầu phải trình bày đúng với yêu cầu, nếu thiếu một điều kiện là bị loại ngay, không cách gì có tên trong Short List được. Thông thường, trong SOQ nhà thầu phải cho biết các chi tiết như sau:

– Là nếu trúng thầu, đồ án này sẽ được thực hiện ở đâu, ai sẽ là Project Manager, Project Engineer, sẽ có những subconsultants nào phụ giúp.

– Một sơ đồ chung cho nhà thầu chính và phụ, nêu rõ tên người chịu trách nhiệm từng phần đồ án ví dụ như ai sẽ trách nhiệm về phần soils, ai sẽ trách nhiệm về hydraulics, ai sẽ trách nhiệm về traffic, ...

– Mỗi người có tên trong sơ đồ trên đều phải đính kèm một resume, ghi rõ học ở đâu, tốt nghiệp năm nào, có license hay chưa, có bao nhiêu năm kinh nghiệm, đã làm ở những nơi nào, đã thực hiện đồ án nào, với ai....

– Mỗi nhà thầu phải ghi lại mười công trình đặc ý nhất của mình với những chi tiết như là, làm với ai, ở đâu, công trình gì, trị giá bao nhiêu, ai là người chủ trì công trình, bây giờ nếu muốn kiểm chứng thì phải liên lạc với ai....

– Ngoài ra tùy nơi, tùy lúc, SOQ còn đòi hỏi thêm về Free of Racism, Free of Harassment....

Về phía Caltrans thường có hai người đứng mũi chịu sào, đó là Con-

tract Manager thường là cấp Senior và một Project Engineer Oversight thường là cấp Associates. Nhưng thật sự Project Engineer thường là người phải quán xuyến mọi chuyện. Khi đã xếp loại các nhà thầu hội đủ tiêu chuẩn rồi, thì Project Engineer phải duyệt lại các SOQ, phải liên lạc với tiểu bang để xem các kỹ sư của các hãng thầu này có bị treo băng hay không, có băng hành nghề thật hay giả, đã vi phạm các nguyên tắc hành nghề lần nào chưa, băng còng hiệu lực hay đã mãn hạn. Sau phần kiểm chứng về cá nhân, người Project Engineer phải gọi điện thoại, liên lạc với những người mà nhà thầu đã nêu trong SOQ của họ để xét xem nhà thầu có thực hiện công tác tốt không. Khi làm chuyện kiểm chứng này, thường hay tìm gặp những bất ngờ. Ví dụ như nhà thầu này làm rất tốt đồ án này nhưng với một Project Manager khác, bây chừ vị này đã đổi qua sở khác rồi. Hoặc là, nhà thầu này tốt nhưng quá đắt, cuối cùng chi tiêu đã vượt quá ngân sách dự trù. Hoặc là, nhà thầu này có nhiều cơ sở khác nhau, do đó rất khó cho Caltrans kiểm soát vì lầm khe họ gởi công việc qua cho các cơ sở khác ngoài tiểu bang. Những điểm nêu trên thường được cân nhắc kỹ lưỡng, trước khi sắp hạng để gọi nhà thầu đến interview.

Project Engineer sẽ trình bày, đánh giá từng hãng thầu một cho quý vị trong hội đồng Interview nghe. Lẽ dĩ nhiên, nếu họ có ý muốn tảng bốc hãng nào thì có hàng trăm lý do để tảng bốc. Và ngược lại, nếu ghét hãng nào thì cũng có hàng ngàn lý do để chê bai. Thành thử phần trình bày của Project Engineer thật quan trọng, đánh giá phần nào ai sẽ trúng thầu sau này.

Sau đó là phần Interview các hãng. Ai có điểm cao nhất sẽ được coi là trúng thầu. Điểm đặc biệt trong việc gọi thầu là Caltrans không dựa

vào "low bid" để được trúng thầu, mà dựa vào cái gọi là "most qualified firm" của nhà thầu. Điều này thường hay tạo khó khăn cho các hãng thầu nhỏ, ít vốn, nhưng ngược lại, để giúp các hãng thầu nhỏ sống còn, mỗi contract thường dành khoảng 20% chi phí cho các hãng thầu "thiểu số" (minority). Hãng thầu nào có người đứng mũi chịu sào là đàn bà, Latino, Mỹ gốc da đỏ, Á Châu, Đen... đều được kể là hãng thầu có gốc thiểu số. Muốn được gọi là thiểu số, hãng thầu phải diễn đơn, và Caltrans sẽ cấp cho giấy chứng nhận "thiểu số". Thông thường các hãng thầu "thiểu số" rất dễ được ăn ké dự thầu, vì họ có thể công tác với nhiều hãng thầu lớn cùng một lúc. Đã có trường hợp, năm hãng thầu lớn được gọi interview đều chấp nhận một hãng thầu thiểu số làm Subcontractor. Như vậy, dù ai trúng thầu, hãng thầu "thiểu số" đều có job để làm. Vậy Ái Hữu nào muốn lập hãng thầu xin ghi nhận điều này. Thông thường các hãng thầu "thiểu số" thường chuyên design về một vấn đề nào đó, ví dụ như surveying, traffic control, soil mechanics, environmental impacts như water quality, air quality, noise, waste water....

Đại cương, con đường dự thầu thiết kế cho tiểu bang là như thế. Thật đơn giản, nhưng cũng thật "khắp khuỷu, gay go" để được trúng thầu. Có thể nói như một bài hát "đường vào dự thầu có trăm chuyện vui, có vạn chuyện buồn". Cơ bản là, khôn cũng chết, đại cũng chết, chỉ biết là sống còn và sống mạnh.

BPT - "Người Viễn Tây" là một kỹ sư cao cấp đang phụ trách "contracting out" ở một khu công chánh của Bộ Công Chánh Tiểu Bang Cali.